

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **ARMED technologies & partner s.r.o.**, se sídlem Dubová 576, Jirny, zast. JUDr. Ladislavou Lebedovou, advokátkou se sídlem Koželská 205, Ledec nad Sázavou, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2018, č. j. MPSV-2018/178042-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2020, č. j. 51 Ad 1/2019 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti v celkové výši 4 114 Kč k rukám zástupkyně žalobkyně JUDr. Ladislavy Lebedové, advokátky se sídlem Koželská 205, Ledec nad Sázavou, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je otázka neposkytnutí příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě z důvodu nenaplnění znaků závislé práce, konkrétně znaku nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, v situaci, kdy zaměstnavatel a zaměstnanec jsou fakticky tatáž osoba.

[2] Rozhodnutím Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Příbrami nebyl žalobkyni dle § 78 odst. 8 písm. b) a e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění účinném do 31.

12. 2017, poskytnut příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě za 4. čtvrtletí roku 2017.

[3] K odvolání žalobkyně bylo rozhodnutí úřadu práce rozhodnutím žalovaného zrušeno pro nepřezkoumatelnost a procesní pochybení úřadu práce spočívající v nepoučení žalobce o právu seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění do 31. 10. 2018. Věc byla úřadu práce vrácena k dalšímu řízení.

[4] Úřad práce rozhodl znovu rozhodnutím ze dne 14. 8. 2018, č. j. PYA-T-14/2018, přičemž příspěvek žalobkyni opět neposkytl s ohledem na neexistenci pracovněprávního vztahu mezi ní jakožto zaměstnavatelem a daným zaměstnancem, který je osobou totožnou s jediným jednatelem žalobkyně.

[5] O odvolání žalobkyně proti druhému rozhodnutí úřadu práce rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 11. 2018, č. j. MPSV-2018/178042-421/1, tak, že jej zamítl a napadené rozhodnutí úřadu práce potvrdil, neboť se ztotožnil s jeho odůvodněním. Argumentaci úřadu práce žalovaný doplnil o judikatorní závěry Nejvyššího soudu týkající se rozdílnosti zájmů zaměstnavatele a zaměstnance, kterážto nemůže být dána v případě, kdy je na obou stranách pracovněprávní dohody stejná fyzická osoba (zejména rozsudek NS ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3061/2010, a ze dne 19. 1. 2017, sp. zn. 21 Cdo 3613/2015).

[6] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobou ke Krajskému soudu v Praze, který nyní napadeným rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Krajský soud konstatoval, že nelze přisvědčit závěru žalovaného o neexistenci pracovněprávního vztahu mezi žalobkyní a daným zaměstnancem, ani o absenci vztahu nadřízenosti a podřízenosti v daném případě. Uložil žalovanému doplnit skutkový stav ohledně pracovní činnosti, která měla být náplní pozice daného zaměstnance, a posoudit ji z hlediska překrývání se s obsahem činnosti jednatele společnosti spočívající v jejím obchodním vedení. Poukázal též na možné obcházení zákona, což by ovšem muselo být správními orgány prokázáno a řádně odůvodněno.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[8] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel v první řadě namítá nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Dle stěžovatele nelze mít za to, že s ohledem na znak nadřízenosti a podřízenosti může existovat pracovněprávní vztah, ve kterém fakticky splývá nadřízený zaměstnavatel s podřízeným zaměstnancem. Za situace, kdy jediný jednatel společnosti jakožto zaměstnavatele úkoluje

pokračování

sám sebe, o žádný vztah nadřízenosti jít nemůže a daný právní vztah nemůže být pracovněprávní.

[10] Krajský soud dle stěžovatele dále nijak nevysvětlil, jak byl v posuzované věci naplněn znak nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Dle stěžovatele krajský soud učinil na základě judikatury Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudku NS ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017, a rozsudku NSS ze dne 2. 5. 2019, č. j. 7 Ads 45/2018 - 27) nesprávný závěr, že v případě odlišnosti náplní práce jednatele společnosti a daného zaměstnance by znaky závislé práce byly automaticky splněny. Stěžovatel má za to, že z předmětné judikatury pouze vyplývá, že ve vztahu k obchodnímu vedení společnosti znaky závislé práce naplněny nejsou.

[11] Stěžovatel shrnul, že setrvává na svém závěru, že žalobkyně se podanou žádostí o příspěvek dopustila zneužití práva. Skutečnost, že žalobkyně za daného zaměstnavatele odváděla příslušné odvody z pracovního poměru, neprokazuje, že daný pracovněprávní vztah existoval, přičemž nelze odhlédnout od toho, že by pro žalobkyni bylo výhodnější platit odvody a pobírat příspěvek, ačkoliv si lze obtížně představit reálné zaměstnávání.

[12] Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že postup stěžovatele spočívající v neposkytnutí příspěvku na zaměstnance, který je zároveň jednatelem společnosti, není v souladu s právním řádem, a jeho rozhodnutí není správné. Dle žalobkyně stěžovatel dovodil střet zájmů zcela automaticky a nerespektoval skutečnost, že v daném případě střet zájmů není. Ohledně nikoliv automatického střetu zájmů poukázala žalobkyně na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 Ads 284/2017 - 42, č. 3858/2019 Sb. NSS, ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Ads 97/2019 - 50, a ze dne 19. 11. 2019, č. j. 10 Ads 321/2018 - 38, jakož i na nález Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 565/16 (N 169/82 SbNU 639). Vyjádřila se též k náplni práce dotčeného zaměstnance, která se nekryje s výkonem funkce jednatele, neboť se jedná o odbornou pozici projektového manažera. Též uvedla, že sjednané pracovní podmínky jsou standardní a stejné jako u jiných zaměstnanců.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[13] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen zaměstnancem s požadovaným právnickým vzděláním (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 s. ř. s. ve věci rozhodl bez nařízení jednání.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Předmětem sporu v dané věci je posouzení právní otázky, zda je možné poskytnout příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě v situaci, kdy zaměstnavatel a zaměstnanec jsou fakticky tatáž osoba, tj.

zda jsou v takovém případě naplněny znaky závislé práce, především vztah nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance.

[16] Soud se nejprve zabýval druhou námitkou stěžovatele, třebaže stěžovatel tuto námitku nijak blíže neodůvodnil, tj. námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, neboť případnou nepřezkoumatelností rozsudku je podle § 109 odst. 4 s. ř. s. povinen se zabývat z úřední povinnosti, tedy i bez námítky stěžovatele.

[17] Krajský soud ve svém rozsudku řádně a srozumitelně vyložil důvody svého rozhodnutí. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Ads 284/2017 - 42 konstatoval, že pracovní smlouvy uzavřené mezi obchodní společností jako zaměstnavatelem a statutárním orgánem jako zaměstnancem, kdy na obou stranách vystupuje totožná osoba, nejsou automaticky neplatné pro střet zájmů (bod 15. napadeného rozsudku). Dále uvedl, že podstatná je povaha uzavřeného smluvního vztahu. Pokud by se obsah předpokládané činnosti zaměstnance zcela překrýval s obchodním vedením společnosti, které je svěřeno jednatelem společnosti, nejde o pracovněprávní vztah (bod 16. napadeného rozsudku). Odkázal přitom příkladmo na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 45/2018 - 27. Jelikož v posuzovaném případě žalovaný nezkoumal, jaká pracovní činnost měla být náplní pozice daného zaměstnance, krajský soud odvoláním napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a uložil mu ohledně této otázky doplnit skutkový stav.

[18] Námitka nepřezkoumatelnosti tedy není důvodná.

[19] Dále se soud zabýval námitkou nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Závěry krajského soudu dovozené z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Ads 284/2017 - 42 jsou zcela správné. V situaci, kdy jsou společnost jako zaměstnavatel na straně jedné a zaměstnanec na straně druhé představováni totožnou fyzickou osobou, nelze automaticky konstatovat přítomnost střetu zájmů. Vždy je nutné individuálně v konkrétním případě posoudit náplň práce předmětného zaměstnance. Tyto závěry jsou zcela v souladu s nálezem Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 565/16 (N 169/82 SbNU 639), na který odkázala též žalobkyně ve svém vyjádření, a respektuje je i novější judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 1. 2022, č. j. 3 Ads 108/2020 - 49, odst. [16], nebo rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2021, č. j. 2 Ads 55/2020 - 31, odst. [12] a [14]), přičemž rozhodující senát neshledal důvody, aby se v nyní projednávané věci odchýlil.

[20] V souladu s výše uvedeným lze uzavřít, že situace, kdy zaměstnavatel a zaměstnanec jsou fakticky stejná osoba, automaticky nebrání existenci pracovněprávního vztahu, a tedy ani poskytnutí příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě. Krajský soud nijak nepochybil, když pro absenci řádného zjištění skutkového stavu a posouzení povahy právního vztahu mezi žalobkyní a zaměstnancem rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém má toto pochybení napravit. Teprve poté, co stěžovatel zjistí skutečný obsah pracovního vztahu, bude moci posoudit naplnění znaků závislé práce, a tedy splnění předpokladů pro vyhovění žádosti o poskytnutí příspěvku. Ve shodě s krajským soudem i stěžovatelem lze samozřejmě upozornit na to, že mohou existovat případy, kdy jediným cílem uzavření

pokračování

pracovní smlouvy bude neoprávněně „vylákání“ příspěvku. Má-li však správní orgán podezření na takový případ obcházení zákona, musí tímto směrem vést dokazování (srov. např. již zmiňovaný rozsudek NSS č. j. 3 Ads 108/2020 - 49, odst. [16], nebo rozsudek NSS ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Ads 97/2019 - 50, odst. [38]). Soud tak nyní nijak nepředjímá výsledek nového posouzení.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud vzhledem ke shora uvedenému kasačním námítkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[23] Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, má tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v tomto řízení důvodně vynaložila. Tyto náklady se sestávají z odměny zástupkyně žalobkyně JUDr. Ladislavy Lebedové, advokátky se sídlem Koželská 205, Ledeč nad Sázavou, která v řízení učinila jeden právní úkon, a to vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5., aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč. Dále jí náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Jelikož zástupkyně žalobkyně doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty (č. 1. 13 spisu NSS), je tato odměna a náhrada hotových výdajů navýšena o částku odpovídající této dani v sazbě 21 %. Celková výše odměny činí 4 114 Kč. K zaplacení náhrady nákladů řízení byla stěžovateli stanovena přiměřená lhůta v délce 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. února 2022

JUDr. Radan Malík
předseda senátu